

Šajā numurā lasiet:

Baltalksni uzskata par perspektīvu sugu

2. lpp.

“Atbalsta pretendents ir iesniedzis, iespējams, viltotus dokumentus”

2. lpp.

“Lai uzņemtu interesentus, ir jāveic darbi, kuri prasa laiku un liekus naudas līdzekļus.”

3. lpp.

Arī meža dzīvnieki gatavojas ziemai

3. lpp.

2001. gadā stādītās priedītes jau pāraugušas saimnieku

4. lpp.

Inventarizācija jūsu meža rokasgrāmata.

4. lpp.

Seminārā kopā ar Aiju Zviedri

5. lpp.

Sāmsalā māca grebt karotes

6. lpp.

314 000 Slovēnijas privāto īpašnieku pieder 71% meža

6. lpp.

Kas ir mammadaba?

7. lpp.

Vecie Āpši tiekas....

8. lpp.

Darmštates priedes neizdevies mežkopības eksperiments

8. lpp.

Jaunaudžu kopšanas laiks turpinās

“Visi mūsu ilglaicīgie novērojumi apliecina, ka mežkopības sekmes atkarīgas no jaunaudžu prasmīgas izveidošanas, līdz koku augstums nepārsniedz 5 metru augstumu.”

(P. Zālītis)

Šobrīd jaunaudžu kopšana noris pilnā sparā, un daudziem meža īpašniekiem tā ir problēma. Tāpēc rudens ir īstais laiks, lai dalītos pieredzē un pārrunātu neskaidros jautājumus.

līdz tā tiek atzīta par atjaunotu. Minētajā īpašumā izvēlējamies trīs parauglaukumus, tajos darbojas komandas no Madonas, Ogres un Cēsu rajona. Komandu sastāvā piedalījās meža īpašnieks, mežzinis, mežsargs un jaunaudžu kopšanas darbu veicējs. Šajā lomā ieturētā pušī no Ogres meža tehnikuma, liels paldies viņiem par veikto darbu!

Parauglaukumi tika izvēlēti, vadoties no tā, kādas iespējas sniedza saimniecības mežs. Un

saprotami izskaidroja, kā un kāpēc tas darāms.

Trešajā parauglaukumā augšanas apstākļu tips Dm, priedes stādījums un kopšana nepieciešama atkārtoti. Šajā vietā izvērtās diskusijas par to, kā labāk veikt jaunaudžu kopšanu, lai izveidotu labu priežu jaunaudzi un vienlaikus to pasargātu no meža dzīvnieku postījumiem.

Savas domas izteica KPC Valmieras nodaļas vadītājs Dzintars Alksnis: “Valsts meža dienesta

VMD Meža atjaunošanas un kopšanas daļas vadītāja Lilija Sudraba (no kreisās): “Jaunaudžu kopšana ir salīdzināma ar cilvēku tiņa vecumā, kuram ir jāpievērš īpaša uzmanība.”

tā, pirmais parauglaukums – ar bērziem aizaugusi lauksaimniecībā neizmantojama zeme. Jaunie kociņi saauguši ļoti lielā biežībā, un īpaši svarīgi šādā situācijā pieņemt pareizo lēmumu par atstājamiem kokiem.

Otrajā parauglaukumā, pēc mežierīcības datiem, augšanas apstākļu tips Db, atjaunojas ar bērzu. Ērgļu mežniecības mežziņa vietniece Alda norādīja uz nepieciešamību mainīt augšanas apstākļu tipu un ļoti

KPC pilda pakalpojumu funkcijas, virsmežniecību darbinieki, mežziņi, mežsargi, veic ierēdņu funkcijas saistībā ar kontroli un meža likuma un citu normatīvo aktu izpildi. Pamazām mēs paši iepazīstamies arī cilvēciski, dalāmies pieredzē un kopīgi atrodam labāko risinājumu meža īpašniekam.” Pēc padoma meža īpašnieki var griezties gan KPC nodaļās gan mežniecībās.

Dace Iraids
KPC Atbalsta daļas vecākā referente

Koku ciršanas apliecinājumus var saņemt ātrāk

Valsts meža dienests atgādina, ka jau gada nogalē tiks turpināta iepriekš veiksmīgi uzsāktā prakse par Apliecinājuma koku ciršanai izsniegšanu nākamajam gadam.

Valsts meža dienesta mežniecībās ar š. g. 1. novembri sāks pieņemt un reģistrēt iesniegumus, kuros izteikta vēlme veikt koku ciršanu 2008. gadā. Sākot ar 1. decembri, tiks izsniegti Apliecinājumi koku ciršanai. Uz apliecinājuma būs norāde, ka tas stājas spēkā ar 2008. gada 1. janvāri.

Iepriekšējā kārtība noteica, ka pieteikumus koku ciršanai konkrētajā gadā varēja sākt iesniegt tikai gada sākumā. Ciršanas apliecinājuma derīguma laiks ir līdz attiecīgā gada 31. decembrim, un visiem šis termiņš beidzas vienā laikā. Tāpēc, lai saņemtu ciršanas apliecinājumus nākamajam gadam, parasti gada sākumā mežniecībās veidojās sastrēgumi un rindas. Lai to novērstu un lai mežzīstrādes veicējiem būtu iespējams laikus saņemt nepieciešamos dokumentus un plānot savu darbu, kā arī

lai tiktu nodrošināta atbilstoša pārbaude dabā par iesniegumā uzrādīto informāciju un koku ciršanas pamatotību, Valsts meža dienests ieviesa jaunu kārtību, kā saņemt Apliecinājumu koku ciršanai nākamajam gadam.

Apliecinājuma darbība sāksies ar 2008. gada 1. janvāri, kas tiks norādīts uz izsniegtā dokumenta. Ja cirsmās tiks veiktas darbības (koku ciršana) pirms uz Apliecinājuma koku ciršanai uzrādītā darbības laika sākuma, to uzskatīs par koku patvaļīgu (nelikumīgu) ciršanu.

Iespēja apskatīt!

Š. g. 9. novembrī plkst. 10.00 VMD Konsultāciju pakalpojumu centra Madonas nodaļas apmācību centrā „Pakalniēši” Vestienas pagastā notiks noslēguma pasākums projektam „Meža dzīvotspēja”.

Projekta laikā noticis seminārs „Videi draudzīga, ilglaicīga meža apsaimniekošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”, sagatavots un izdots buklets – darba burtnīca „Meža dzīvotspēja”, takā „Dzīvnieku mājas” izgatavoti un uzstādīti 6 vides objekti „Informācijas māja”, „Kukaiņu darbnīca”, „Alas”, „Dobums”, Ligzdu koks” un „Pasaules koku māja”.

Projekta rezultāti ir ļoti nozīmīgi, jo izveidota jauna, atraktīva praktisko nodarbību vieta, kur iegūt daudzveidīgas un jaunas zināšanas un praktisko pieredzi meža īpašnieku ģimenēm, bērniem un jauniešiem – nākamajiem meža īpašniekiem un citiem interesentiem.

Jums ir iespēja to visu pašiem apskatīt arī citā laikā, sazinoties ar I. Mailīti pa tālruni 26141853.

Aizpildot anketu, saņemsiet kalendāru

Tuvojas gada nogale un projekta noslēgums, tāpēc Čiekura redakcija vēlas zināt jūsu domas par izdevumu un ierosinājumiem tā pilnveidošanai. Tiem lasītājiem, kuri aizpildīs anketu, pateicoties Meža attīstības fonda atbalstam, būs iespēja saņemt bez maksas krāšņu un praktisku Čiekura pielikumu – Meža darbu kalendāru 2008.

Anketas pieejamas KPC nodaļās un mājas lapā www.kpc.gov.lv un VMD mežniecībās, Anketas nosūtāmas līdz š. g. 15. novembrim Čiekura redakcijai, Rīgas iela 113, Salaspils, LV- 2169 vai uz e-pastu: sarmite.grundsteine@kpc.vmd.gov.lv, norādot savu pasta adresi.

Valsts meža dienesta informācija

Nepamatoti saņemtās kompensācijas būs jāatmaksā

Dažos gadījumos meža īpašnieki, pretendējot uz atbalsta maksājumu piešķiršanu par 2006. gadā sausuma radītajiem zaudējumiem mežsaimniecībā, iesnieguši faktiskai situācijai neatbilstošus dokumentus. Tāpēc meža īpašniekiem, kuri nepamatoti saņēmuši valsts atbalstu vairāk nekā 10 tūkstošu latu apmērā, tas būs jāatmaksā.

Pagājušajā gadā, pamatojoties uz 2006. gada 3. janvāra MK noteikumiem Nr. 21 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2006. gadā un tā piešķiršanas kārtību”, meža un (vai) lauksaimniecībā neizmantojot zemes īpašniekiem bija iespēja saņemt valsts atbalstu. Meža atjaunošanas atbalsta saņemšanas priekšnosacījumi bija šādi: mežaudzei jābūt stādītai 2006. gadā, atjaunošanai izmantots normatīvo aktu prasībām atbilstošs stādāmais materiāls. Pirms iesnieguma iesniegšanas Lauku atbalsta dienestā, kas ir atbildīgā institūcija par paredzēto atbalstu piešķiršanu un izmaksāšanu, pretendentiem bija jāgriežas Valsts meža dienesta mežniecībā, kuras uzraugamajā teritorijā atrodas atjaunotā (iznikusi) mežaudze, un attiecīgā amatpersona pretendenta iesniegumā izdarīja atzīmi par mežaudzes atbilstību atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Noteikumos paredzēts, ka vienlaikus ar iesniegumu pretendents iesniedz dokumentu kopijas (uzrādot oriģinālu), kas apliecina īpašuma tiesības, stādāma materiāla iegādi un, ja mežaudze stādīta lauksaimniecībā neizmantojamās zemes transformācijas atļauju.

2007. gadā mežs dzēsts 422 reizes

Pēc apkopotās operatīvās informācijas, Valsts meža dienests 2007. gadā ir atklājis un dzēsis 422 meža ugunsgrēkus, kuru kopējā uguns skartā platība bijusi 326,5 ha.

Salīdzinājumam – 2006. gadā izcēlās 1929 meža ugunsgrēki un kopējā uguns skartā platība bija 3790,6 hektāru, bet 2005. gadā valstī reģistrēti 365 meža ugunsgrēki un tie skāra 120,4 hektārus lielu platību.

Apvienotas mežniecības

Sākot ar š. g. 1. oktobri Zemgales virsmežniecībā notikušas strukturālas izmaiņas. Jelgavas rajonā apvienojot Svirlaukas un Lielupes mežniecības, izveidota Jelgavas mežniecība, kura atrodas

Pamatojoties uz neatbilstībām starp Valsts meža dienestā reģistrētajām mežaudžu platībām un Lauku atbalsta dienestā iesniegtajos iesniegumos uzrādītajām mežaudžu platībām, kā arī uz aizdomām par iespējamu MK noteikumos noteiktajām prasībām neatbilstošu dokumentu reģistrēšanu, Valsts meža dienests veica sikāku pārbaudi. Aizdomas apstiprinājās, un Lauku atbalsta dienests uzsāka nepamatoti piešķirto kompensāciju atgūšanas procedūru pret vairākiem meža īpašniekiem, kuri nepamatoti saņēmuši valsts atbalstu par vairāk nekā 10 000 latu. Piemēram, no meža īpašniekiem, kuri kompensācijas pieprasījuši (pēc dzīvesvietas) – Valkas raj. Ls 1040 par 5,2 ha meža atjaunošanu, Kuldīgas raj. Ls 840 par 4,2 ha meža atjaunošanu, Tukuma raj. Ls 160 par 0,8 ha meža atjaunošanu, Ogres raj. Ls 7820 par 39,1 ha meža ieaudzēšanu, Ventspils raj. Ls 460 par 2,3 ha meža atjaunošanu.

No atkārtotajās pārbaudēs konstatētajiem gadījumiem viens ir īpašs. Valmieras rajonā dzīvojošs meža īpašnieks (atbalsta pieprasītājs), kuram īpašumi atrodas vairāku virsmežniecību teritorijās, bija iesniedzis pieteikumus par atbalsta saņemšanu par 27,4 hektāru lielu platību. Detalizētā dokumentu pārbaudē tika konstatēts, ka atbalsta pretendents ir iesniedzis, iespējams, viltotus dokumentus, kas bijuši par pamatu kompensācijas saņemšanai 5480 latu apmērā. Valsts meža dienests lūdzis Ģenerālprokuratūru sākt kriminālprocesu par nepamatoti saņemtu valsts atbalstu par sausuma radītajiem zaudējumiem mežsaimniecībai.

Tā kā vasara bija samērā lieta, nebija pamata bažām par iespēju, ka izcelsies liels skaits meža ugunsgrēku.

Valsts meža dienestam meža ugunsgrēku dzēšanā lielu palīdzību uz savstarpējo sadarbības līgumu pamata sniedza Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un Nacionālie bruņotie spēki, it sevišķi Gaisa spēku helikopters, kurš tika izmantots uguns dzēšanai no gaisa.

Jelgavā, Tērvetes ielā 91D, LV-3008, tālrunis 630-48904; 630-58235. Dobeles rajonā Bīkstū mežniecība pievienota Dobeles mežniecībai, kura atrodas Dobelē, Brīvības ielā 7b, tālrunis 637-25240.

Ko darīt ar baltalksni?

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, baltalksnis Latvijā aizņem 329 700 ha jeb 10,2% no mežu platības.

Lielākā daļa baltalkšņu audžu atrodas privātos mežos. Diemžēl šobrīd trūkst zinātniski

mos piedalās Koksnes ķīmijas institūta, LLU Meža fakultātes un LVMI „Silava” zinātnieki. Pētījumi aptver baltalkšņu audzēšanas, mehāniskās un ķīmiskās

Uztecami privāto meža īpašnieku centieni un panākumi veidot perspektīvas baltalkšņu audzes

pamatotu rekomendāciju par baltalkšņu audžu apsaimniekošanu, nozares normatīvie akti pieļauj baltalkšņu ciršanu jebkurā vecumā atbilstoši īpašnieka vēlmēm.

Pētījumi par desmitās daļas meža platību apsaimniekošanu un baltalkšņu koksnes izmantošanu uzsākti 2005. gadā ar valsts pētījumu programmu „Lapu koku audzēšanas un racionālas izmantošanas pamatojums, jauni produkti un tehnoloģijas” (vadītājs Dr. chem. B. Andersons). Pētīju-

pārstrādes jautājumus.

25. septembrī valsts pētījumu programmā notika Latvijas Zinātņu akadēmijas Lauksaimniecības un mežzinātņu nodaļas un Latvijas Lauksaimniecības un mežu zinātņu akadēmijas izbraukuma sesija, lai izvērtētu pētījumu rezultātus un turpmākos virzienus. Sēlijas virsmežniecības Neretas un Jaunjelgavas mežniecības teritorijā, galvenokārt privātmežos, dalībnieki iepazīnās ar baltalkšņu atjaunošanās un dažāda vecuma audžu kopšanas

parauglaukumiem, kopšanas ietekmi uz audžu ražību un koksnes kvalitāti baltalkšņa tīraudzēs, tika izvērtēta baltalkšņa atjaunošanās gaita izcirtumos un agro sastāva kopšanas ciršu nepieciešamība.

Uztecami privāto meža īpašnieku centieni un panākumi veidot perspektīvas baltalkšņu audzes (Kurmenes pagastā, īpašnieks Edgars Zemītis; Zāles pagastā, īpašnieks Egils Cīrulis un īpašnieks Andris Bērziņš u. c.)

Apmeklējot lapu koku pārstrādes uzņēmumu SIA „Ošukalns” Jēkabpilī, sesijas dalībnieki iepazīnās ar baltalkšņu koksnes pārstrādes iespējām un guva pārliecību, ka baltalkšņa koksne ir konkurencspējīga ar apses un melnalkšņa koksni apdares, taras un citu materiālu ražošanā.

Sesijas dalībnieki uzsvēra nepieciešamību izstrādāt zinātniski pamatotas rekomendācijas baltalkšņu audžu apsaimniekošanai.

Baltalksnis, kas ir viegli atjaunojama un ātraudzīga koku suga ar īsu aprites periodu, uzskatāms par perspektīvu gan sortimentu, gan enerģētiskās koksnes audzēšanai, tiesa, pagaidām, līdz tālāko atziņu iegūšanai, galvenokārt privātmežos.

Dr. sc. ing.
Māris Daugavietis

Izmaiņas likumdošanā

Stājas spēkā jauni iesniegumu likums

No 2007. gada 6. septembra stājas spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 590 „Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi”, izdoti 2007. gada 28. augustā. Noteikumu 9.2. punktā ir noteikts: „Meža zemju plānus Valsts meža dienestā iesniedz digitālā un drukātā veidā.” Līdz šim īpašniekiem bija jāiesniedz uz papīra zīmētas kartes, bet pēc jaunajiem noteikumiem ar to vairs nepietiks. Tādēļ visiem īpašniekiem, kuriem veikta meža inventarizācija līdz 2007. gada 6. septembrim un kuri to nav iesnieguši mežniecībās, būs atkārtoti jāgriežas pie taksatora, lai digitalizētu meža zemju plānus.

Galvenā problēma šajos noteikumos ir tā, kā nav paredzēts pārejas periods, kurā meža īpašnieki varētu iesniegt vecā tipa meža zemju plānus.

Der zināt

Sākot no 2008. gada 1. janvāra stājas spēkā **Iesniegumu likums**, kura mērķis ir veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē. Likums nosaka tā darbības jomas, iesnieguma iesniegšanas kārtību, izskatīšanas piekritību, iesniegumu izskatīšanu un atbildēšanu uz tiem, kurus iesniegumus var atstāt bez izskatīšanas. Likumā noteikta arī apmeklētāju pieņemšanas kārtība, informācijas izpaušanas ierobežojumi, kā arī iestādes rīcības kontrole. Ar likumu var iepazīties jau šobrīd, tas publicēts 11.10.2007 164 (3740) *Latvijas Vēstnesī*.

Der zināt

Šā gada 26. jūnija valdības sēdē apstiprināti trīs Ministru kabineta (MK) noteikumi, kas nosaka jaunu kadastrālo vērtību bāzi 2008. gadam: - Nr. 444 “Noteikumi par lauku nekustamo īpašumu grupas kadastrālo vērtību bāzi”; - Nr. 445 “Noteikumi par dzīvojamās

apbūves nekustamo īpašumu grupas kadastrālo vērtību bāzi”; - Nr. 446 “Grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumos Nr. 19 “Noteikumi par kadastrālo vērtību bāzi”.

Lai ikvienam nekustamā īpašuma īpašniekam būtu iespēja laikus uzzināt sava īpašuma jauno kadastrālo vērtību, no 1. augusta Valsts zemes dienests (VZD) interneta mājas lapā piedāvā iespēju iepazīties ar aprēķinātajām prognozētajām kadastrālajām vērtībām.

Publicētajā prognozēto kadastrālo vērtību moduli interesējošā īpašuma sastāvā ietilpstošās zemes vienības vai būves kadastrālo vērtību iespējams sameklēt pēc nekustamā īpašuma kadastra numura vai zemes vienības vai būves kadastra apzīmējuma.

VZD mājas lapā www.vzd.gov.lv pieejama informācija lauku zemes izpiršanas pieprasījumu iesniedzējiem gadījumos, ja izpērkamā zeme ir vai nav uzņēmēta. Ievērojiet, ka likumdošanā noteiktais termiņš līguma noslēgšanai ar Latvijas Hipotēku un zemes banku ir **2009. gada 30. decembris**.

Mana pieredze apses atjaunošanā un kopšanā

2003. gadā manā īpašumā nonāca 1999. gadā cirsts neatjaunots izcirtums platlapu kūdrenī 2,7 ha platībā. Aptuveni 2/3 platības grupveidā bija saaugušas divmetrīgas apses sakņu atvases, pārējā platībā – pilnīgs tukšums. Lai netiktu administratīvi sodīts, biju spiests tukšos laukumus apstādīt ar egles stādiem nesagatavotā augsnē, bet rudenī izkopt apsi, to izretinot līdz 4000 gab./ha. Platība rudenī tika atzīta par atjaunotu, bet jau nākamā gada pavasarī parādījās problēmas.

Eglītes acimredzot ziemā tika salā izcilātas un vēl pašreiz faktiski “stāv uz vietas”. Rudenī izkoptās eglītes un izretinātās apses, manuprāt, daudz intensīvāk apgrauza stirnas un brieži. Šis piemērs man devis šādas atziņas.

- Kūdrenī dabiskā atjaunošanās lakstaugu sazēluma dēļ apstājas, un atsevišķas vietas vienmēr būs jāpapildina ar egli, bērzu vai melnalksni.

- Stādu atrašanās vietas noteikti jāiezīmē, lai tās varētu izkopt vasarā.

- Egles kopšanu nevajadzētu veikt rudenī, lai to nepostītu zvēri, vai arī kopt un veikt kociņu miglošanu ar *Planskjyd* preparātu.

- Briežu postījumu novēršanai apses retināšana jāveic piecu un vairāk metru augumā, aizcērtot apsi krūšu augstumā un nolaužot, tā veidojot necaurejamu “labirintu”, un vienā papēmienā izretinot līdz 2000 kociņiem uz hektāru. Pēc manas pieredzes, sīkāku kociņu radīts “labirints” nebija efektīvs, un brieži turpināja postīt apsītes.

Šobrīd pēc abām kopšanām kociņu izvietojums ir vienmērīgs,

“Pēc kopšanas rezultāts ir acīmredzams!”

racionāli tiek izmantotas barības vielas un augšanas telpa, koku pieaugums garumā un resnumā ir acimredzams. Nākamajā kopšanā pēc gadiem pieciem, izcērtot likvidus, jau varētu gūt pirmos ienākumus.

Jānis Grundšteins,
meža īpašnieks

VMD demonstrējumu saimniecība Vālodzes šodien

2005. gadā ar Valsts meža dienesta un Zviedrijas Nacionālās mežu pārvaldes kopprojektu tika izveidotas demonstrējumu saimniecības dažādos Latvijas novados.

Šoreiz apciemojām Krāslavas rajona Izvaltas pagasta saimniecības “Vālodzes” īpašnieku Voldemāru Leikumu.

Atbildot uz jautājumu, kā veicies šajā laika periodā, saimnieks stāsta:

“Meža kopā ir aptuveni 28 hektāri. Tajā pārsvarā veicu kopšanas cirtes, iegūstot malku un papīrmalku. Cenas un noiets šobrīd ir labs abiem šiem sortimentiem. Krājas kopšanas cirtes veicu nelielā intensitātē un neveidoju treilēšanas ceļus noteiktos attālumos. Tas ir tāpēc, ka bērzu audzes aug uz kūdras augsnēm. Veicot intensīvāku retināšanu, audzes tiek pakļautas vēja iedarbībai, un koki tiek pastiprināti izgāzti. Aktuāls ir jautājums, kā pareizi kopt no celmu atvasēm saaugušus bērza

Uz īpašnieka uzdotajiem jautājumiem atbild VMD KPC Krāslavas nodaļas vadītājs J. Dzalbs (otrais no kreisās) un Preiļu nodaļas vadītāja A. Rudzīte

zemi. Šopavas ar iestādīju 2,8 hektāru platībā priedes un egles. Šādi stādījumi jau aizņem 17 hektārus. Augsni gatavoju vagās ar vienkorpusa arklī. Nākamgad

“Kā cīnīties ar stirnu āzi, kurš posta priežu jaunaudzes?”

un baltalkšņa pudurus. Personīgā pieredze rāda, ka baltalksnim labāk nozāgēt visu puduri.

Joprojām turpinu apmežot lauksaimniecībā neizmantoto

plānoju ierīkot 3,5 hektārus bērza stādījumu. Šeit gan jāsaprot – ja būs pieejams Eiropas finansējums šim pasākumam.

Sadarbība ar VMD un citiem

īpašniekiem apsikusi, jo lai uzņemtu interesentus, ir jāveic darbi, kuri prasa laiku un liekus naudas līdzekļus, piemēram, taku izpļaušana, atpūtas vietas sakārtošana. Ja būtu iespējams dabūt papildu finansējumu, tad šī sadarbība varētu turpināties.

Lielākā problēma jaunajos stādījumos ir meža zvēru postījumi. Stirnu bojājumi novērojami martā, aprīlī. Esmu lietojis *Planskjyd* repelentu, bet kaut kādu iemeslu dēļ tas nav devis vēlamo rezultātu. Reālā iedarbība ir 2–3 mēnešus. Miglošana martā un aprīlī nav iespējama, jo gaisa temperatūra šajā laikā vēl ir “minusos”. Rudens periodā rūgtus brīžus sagādā aļņi, kuri priedītēm noplēš mizu.”

Uz īpašnieka uzdoto jautājumu, kā cīnīties ar stirnu āzi, kurš posta priežu jaunaudzes periodā, kad medību termiņi beigušies, bet miglošana nav efektīva sala dēļ, atbild VMD KPC Krāslavas nodaļas vadītājs Jānis Dzalbs:

“Īpašniekam varētu ieteikt dažus variantus.

1) Blakusesošo īpašumu medību tiesību lietotājam jāpiedāvā slēgt līgumu arī ar Jums, līgumā iekļaujot nosacījumus par pastiprinātu stirnu āžu nometīšanu priežu jaunaudžu tuvumā.

2) Īpašnieks tiesīgs reģistrēt Valsts meža dienestā savu medību iecirkni un pats izmantot medību tiesības, bet medību atļaujas stirnu medībām varēs saņemt tikai tāds medību tiesību lietotājs, kuram medību iecirkņa platība nebūs mazāka par 200 hektāriem. Platībā tiek ieskaitīta kā meža zeme, tā arī neiežogotā lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

3) Visefektīvāk, protams, būtu jaunaudzi kvalitatīvi iežogot, tomēr īpašniekam iežogošana izmaksās prāvu naudas summu.

4) Dzīvnieku medišana ārpus noteiktā medību termiņa atļauta medijamo dzīvnieku nodarīto postījumu vietās, kur ir veikti aizsardzības pasākumi pret iespējamajiem šādiem postījumiem un par nodarītajiem postījumiem ir sastādīts Valsts meža dienesta noteikta parauga akts. Tas nozīmē, ka jābūt apliecinājumam par veiktajiem aizsardzības pasākumiem konkrētajās platībās. Konstatējot postījumus, Valsts meža dienesta darbinieki jālūdz sastādīt postījumu aktu un izsniegt medību atļauju.”

Dace Iraids,
KPC Atbalsta daļas pārvaldes
vecākā referente

Pieredze pārnadžu postījumu novēršanā Liepājas pusē

(Visi fakti ir patiesi un dabā pārbaudāmi)

Iestājies rudens, un daba pamazām sāk gatavoties ziemai. Cilvēki no laukiem un dārzos novāc ražu ziemas iztikas nodrošināšanai. Arī meža dzīvnieki gatavojas ziemas sezonai, novācot ražas pārpalikumus no laukiem. Bet pārtiku nav kur „uzglabāt”, tādēļ, jau sākot no pavasara, dzīves vietā ir „apzinātas” jaunās priedīšu un eglīšu stādījumu platības, kas būs labs vitamīnu un barības vielu avots ziemā. Tieši tādēļ, lai meža dzīvnieki (aļņi, brieži, stirnas) ziemā nenopostītu meža stādījumus, oktobrī jāveic miglošana ar asins plazmas līdzekli *Planskjyd*. Personīgi esmu apsekojis daudzas Dienvidkurzemes mezsaimniecības apsaimniekojamās platības Liepājas rajonā kopš līdzekļa lietošanas sākuma. Cirsma atrašanās vietas ļoti izkaisītas, līdz ar to ir dažāds dzīvnieku blīvums un sastāvs. Lielajos meža masīvos

ir vairāk briežu un aļņu, teritorijās ar nelielu mežu īpatsvaru – vairāk stirnu. Toties nodarītā posta apjoms aptuveni vienāds – līdz 90% nokostu kociņu. (Apsekotās platības atjaunotas ar priedes ietvarstādiem.) Priedes stādījumiem tā ir pilnīga katastrofa, eglei it kā varētu pieciest. Diemžēl abām sugām tas tomēr ir parakstīts spriedums – kvalitatīvu mežu vairs neizaudzēt.

Ko darīt? Priedes stādījumos nav izvēles, jāstāda no jauna. Ar egli būtu tas pats, bet praktiski tā nenotiek, jo eglei viens no sānu zariem tālāk aug kā galotne. Ņemot vērā visus minētos apstākļus, nedaudz iezīmējas Latvijas mežu nākotne. Pašreizējos apstākļos vienīgais pieejamais aizsardzības līdzeklis ir *Planskjyd*. Lietošana samērā vienkārša. Jebkurā gadījumā tas ir lētāk nekā platību papildināšana. Pēc veiktās apsekošanas trīs gadu garumā rezultāti ir ļoti labi. Platībās, kuras

ir tuvu lauksaimniecības zemēm ar visai lielu stirnu blīvumu, netika konstatēta **neviens** nokosta priedīte. Platībās, kurās tika veikta papildināšana pēc briežu ziemas sirojuma un rudenī kociņi apstrādāti ar *Planskjyd*, nākamajā rudenī netika konstatēts neviens nokosts kociņš. Šādus faktus varētu uzskaitīt diezgan daudz, bet būs arī pretējs viedoklis – nograuzt ar visu miglošanu.

Visā šajā darbībā tomēr ir daži ļoti svarīgi momenti, kas ir jāievēro ļoti stingri. Nedrīkst miglot šaubīgos laika apstākļos – ja, veicot miglošanu, sāks līt, viss darbs un plazma būs vējā. Tātad jābūt

tikpat izmanīgam kā lauksaimniekam sējas laikā. Labos laika apstākļos – saulē un vējā – pietiek ar divām stundām, lai miglošana dotu vajadzīgo rezultātu. Ja nav atrasti labāki laika apstākļi, tad līdz 0°C var darboties droši. Miglošanas efekts saglabājas līdz sešiem mēnešiem. Pēc tam ir jāpadarbojas vēlreiz, sevišķi teritorijās ar lielu dzīvnieku blīvumu. Ja slinkums ņems virsroku, tad rudens darbošanās būs veltīga. Visādā ziņā miglošanu vajadzētu atkārtot vairāku gadu garumā, līdz kociņi sasnieguši vismaz 1,5 m. Jo tad pārnadži var sākt izmantot barībā sānu zarus, tādējādi par 60% būs glābt augšanas konuss.

Lai zaļo Jūsu meži un liela Jūsu apņemšanās sava mērķa sasniegšanā!

Uldis Šēnbergs,
Liepājas KPC nodaļas vadītājs

Iespēja apmeklēt

Katrammežaīpašniekam, kurš vēlas uzzināt ko vairāk par izlases cirtes metodi, vēl šogad ir iespēja apmeklēt kādu no četrām meža apsaimniekošanas demonstrējumu teritorijām, kas izveidotas Latvijā, lai praksē redzētu izlases cirtes izmantojumu. Demonstrējumu teritorijas:

• Valkas rajona Launkalnes pagasta „Lejas Kleperi”

„Lejas Kleperu” saimnieks Raimonds Klepers šogad ieguvis Latvijas meža nozares atzinību, saņemdam meža nozares Gada balvu Zelta Čiekurs „Par ieguldījumu ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas veicināšanā”.

• Cēsu rajona Skujenes pagasta „Kalna Gavieši”

Ziedonis Vilciņš – „Kalna Gaviešu” saimnieks – apsaimnieko aptuveni 600 ha meža. Viņa mežos ekonomika un izdevīgums ir prioritāte – Vilciņš neizmanto kailcirtes.

• Liepājas rajona Rucavas pagasta „Bajāri”

Daļa no „Bajāru” saimnieka Otomāra Ozola meža īpašumiem atrodas Dabas parka „Pape” teritorijā – saimnieks veiksmīgi atradis līdzsvaru starp ekonomiskajām un dabas interesēm.

• Salacgrīvas lauku teritorijas „Kraukļi”

Saimnieks Edmunds Birkenbaums, rūpējoties par viesiem un tūristiem, aicina viņus izbaudīt dažādās meža vērtības – mežs viņam nepieciešams gan saimniecības labiekārtošanai, gan viesu labsajūtai.

Pasaules Dabas Fonds šogad jo īpaši aicina meža īpašnieku grupas (vismaz 15 cilvēku) apmeklēt demonstrējumu teritorijas – sedzot ceļa izdevumus uz jebkuru no demonstrējumu teritorijām. Ja vēlaties iegūt vairāk informācijas, sazinieties ar Pasaules Dabas Fondu (tāl. 26135551). Pagājušajā gadā četras demonstrējumu teritorijas kopā apmeklēja vairāk nekā 600 cilvēku – gan privātie mežu īpašnieki, gan Valsts meža dienesta darbinieki, gan starptautiskas interesentu grupas. Pirms ziemas mežizstrādes darbiem atvēli laiku, lai dotos pieredzes apmaiņas braucienā!

PDF jauna kampaņa

www.pdf.lv

Mežsaimniecība nav tikai koku nociršana

Rudens ir laiks, kad vislabāk var vērtēt mežā paveikto. Tādēļ Meža

īpašnieku biedrība rīkoja semināru masu mediju pārstāvjiem, aicinot viesoties pie diviem atšķirīgiem Valmieras rajona meža īpašniekiem.

Semināra mērķis bija ar masu mediju palīdzību parādīt sabiedrībai, ka mežsaimniecība nav tikai

Saimnieks J. Vītols stāsta korespondentei M. Paeglei: “Gribas, lai pēc manis paliek skaists mežs.”

koku nociršana. Arnis Muižnieks, Meža īpašnieku biedrības valdes priekšsēdētājs: “Latvija ir meža zeme, un tas nevienam nav noslēpums. Pajautājot kāda domas par meža apsaimniekošanu Latvijā, bieži dzird atbildes, ka visus mežus izcērt, drīz mums mežu vispār nebūs, īpašnieki domā, kā gūt ātru

peļņu un neiegulda naudu atpakaļ mežā, meža resursi samazinās un kļūst aizvien sliktāki. Sabiedrībā trūkst izpratnes par mežsaimniecisko ciklu, par to, ka ar koku ciršanu nekas nebeidzas, tā ir tikai ražas ievākšana. Tālāk sākas milzīgs īpašnieku darbs, kas prasa gan laiku, gan naudas līdzekļus meža atjaunošanā un kopšanā, lai pēc ilgiem gadiem redzētu jauno mežu.”

Patik kārtība

Netālu no Sietiņieža atrodas Jāņa Vītola saimniecība “Rieviņas”, kas aizņem 60 hektāru. Lauksaimniecības zeme tiek iznomāta, bet 34 hektārus meža īpašnieks apsaimnieko saviem spēkiem. Šobrīd saimnieks ir pensijā, un viņa galvenā rūpe ir saimniecības uzturēšana kārtībā. Saimnieks stāsta: “Pēc meža nociršanas v a i r ā k k ā r t k o n s u l t ē j o s a r m e ž k u n g i e m, k a s i e t e i c a s a g a t a v o t a u g s n i a r m e ž a f r ē z i. K o k a u d z ē t a v ā i e g ā d ā j o s

ietvarstādus, kurus pasūtīju iepriekšējā gadā, noslēdzot līgumu, un vinnēju, jo pavasarī cena bija cēlusies. Pirms stādīšanas tos nomigloju pret kaitēkļiem un rīkoju talku. Visus 5,4 hektārus iestādījam vienā dienā, jo bija sagatavoti paštaisīti stobri konteinerstādu stādīšanai.

Arī par meža kopšanu konsultējos ar mežkungiem, un to veicu vairākas reizes. Gribas, lai pēc manis paliek skaists mežs.” Šobrīd 2001. gadā stādītās priedītes jau pāraugušas saimnieku, kas darbu dārijis ar mīlestību un jaunos kociņus bieži nāk apraudzīt kopā ar jauno paaudzi.

Pirmo īpašumu nopirku, kad mācījos 8. klasē

Rūjienas pusē saimniecībā “Rostes” saimnieko Madars Kalniņš, kurš savu pirmo īpašumu nopircis, vēl mācoties 8. klasē.

Īpašnieks ir gados jauns un nodarbojas ar mežizstrādi. Izstaigājot meža īpašumu, redzams, ka izkopts katrs meža stūrītis un katram savs aprēķins. Piemēram, pirmais 1996. gada izcirtums apmežojies dabiski. “Tagad mēs varam redzēt, kā pēc 11 gadiem izskatās ieaudzis mežs. Mitrākajās vietās atstāju baltalkšņus, bet sausākās – bērzus, kas, spriežot pēc apkārtējā meža, varētu izaugt kvalitatīvi. Vienā stūrītī iestādīju lapegli. Kas izaugs nākotnē – redzēsim.” Saimnieks aprēķinājis, ka, maksliģi atjaunojot šādu pašu platību, piemēram, ar egli, tas izmaksātu 530 latu par hektāru šobrīd iztērēto 120 latu vietā.

Salīdzinot kolhoza laikos stādīto egļu audzi un blakus esošo baltalksni, Madara Kalniņa aprēķini liecina, ka izdevīgāk audzēt baltalksni, kas ir ātraudzīgāks. To izkopjot, ražu var iegūt ātrāk. No

hektāra egļu audzes kopšanā pēc šodienas cenām varētu iegūt aptuveni 1000 latu, bet no kopta baltalkšņa – trīsreiz vairāk. Par lauksaimniecības zemi Madaram Kalniņam ir savs viedoklis: “Vietās, kur lauksaimniecības zemei atdevs nav, jāmeklē cita alternatīva. Daba pati parāda. Ja šeit būtu laba aramzeme, tad bērzs te neiesētos.” Lauksaimniecībaszemēieaugušais bērzs kopts jau divas reizes, un rezultāts ir acīm redzams.

Kaut seminārā apciemotie meža īpašnieki bija ļoti atšķirīgi gan vecuma, gan saimniekošanas

“Tagad mēs varam redzēt, kā pēc 11 gadiem izskatās ieaudzis mežs.”

filozofijas un pieeju ziņā, tos vieno kopīga iezīme – rūpes par savu meža īpašumu. Un tādu meža īpašnieku Latvijā ir pietiekami daudz.

Sarmīte Grundšteine,
KPC Atbalsta daļas vadītāja

Padomi jaunajiem meža īpašniekiem

Turpinām iepriekšējā Čiekura izdevumā uzsāktu tēmu par svarīgākajām lietām, kas būtu jāzina tiem meža īpašniekiem, kuri nesen sākuši saimniekot. Cerams, kākādaatziņa noderēs arī pieredzējušākajiem meža kopējiem. Šoreiz par jūsu meža “rokasgrāmatu”, meža inventarizāciju.

Meža inventarizācija

Lai zinātu, kāds ir jūsu īpašums, jāveic meža inventarizācija. Tā parāda jūsu meža parametrus. Balstoties uz šiem rādītājiem, jūs plānosiet meža apsaimniekošanas darbus. Galvenie parametri, ko nosaka, ir koku vecums, meža audzes vidējais caurmērs, koku augstums, audzes biežība, meža tips, audzes krāja un bonitāte. Lai būtu vieglāk orientēties šķietami sarežģītajos terminos un skaitļos, ieteicams konsultēties ar kādu meža darbinieku.

Meža inventarizāciju veic Valsts meža dienestā sertificēti individuālie meža inventarizācijas veicēji jeb taksatori. Latvijā pašlaik strādā vairāk nekā simts meža taksatoru. Tas, cik precīzi dati par jūsu mežu tiks ievākti, atkarīgs no taksatora pieredzes un profesionalitātes. Ja šaubāties par taksatora izvēli, ievāciet informāciju pie citiem meža īpašniekiem. Kad esat atradis piemērotu inventarizācijas veicēju, uzziniet, ar kādu naudas summu jārēķinās, jo izcenojumi ir dažādi. Kad taksators būs veicis darbu, jums inventarizācijas lieta būs jāiesniedz mežniecībā, kur pēc pārbaudes dabā mežzinis pieņems lēmumu par lietas pievienošanu datu bāzei. Pēc pašreizējās likumdošanas inventarizācija jāveic vismaz vienu reizi 10 gados. Tomēr, ja meža īpašnieks vēlas, to var darīt arī biežāk. Lielākajai daļai deviņdesmitajos gados inventarizēto mežu

inventarizācijas lietas derīguma termiņš bija 15 gadi. Šim lietām tas tā arī paliek. Tātad, ja meža inventarizācija veikta, piemēram, 1995. gadā un derīguma termiņš uz lietas norādīts 2009. gads, tad lieta derīga līdz šim termiņam, nevis tikai 10 gadu.

Šogad pēdējais derīguma gads ir tām inventarizācijas lietām, kuras gatavotas 1993. gadā. Ļoti svarīgi, lai taksators tiešām kārtīgi izstaigātu visu jūsu mežu, nevis tikai pieskaitītu koku vecumus iepriekšējā inventarizācijā norādītajām meža audzēm. Pieredze rāda, ka daļa inventarizāciju deviņdesmitajos gados veiktas ļoti zemā līmenī un tajās ir daudz kļūdu. Valsts meža dienests katru lietu pārbauda dabā, un gadījumā, ja ir lielas kļūdas un neatbilstība, tiek pieņemts lēmums atteikt pievienot lietu datu bāzei.

Ja plānojat iegādāties kādu labu meža īpašumu, pārinteresējieties, vai meža inventarizācija ir

apstiprināta Valsts meža dienestā. Diemžēl ir bijuši gadījumi, kad pārdevējs pircējam piedāvā aplūkot inventarizācijas lietu, kur norādīta nekorekta informācija. Piemēram, inventarizācijas lietā minēts 3 hektārus liels simtgadīgu priežu nogabals. Apskatot dabā, pārdevējs Jums tiešām to arī parāda, bet „aizmirst” pateikt, kas parādītais nemaz nav īpašums, kuru vēlaties iegādāties. Pēc īpašuma nopirkšanas var noskaidroties, ka esat nopircis 3 hektārus piecgadīgas apšu jaunaudzis. Lai arī tas nav pats sliktākais variants, tomēr būsit zaudējis pamatīgus finanšu līdzekļus.

Taksācijas aprakstu labāk izprast var palīdzēt Kuldīgas VM izdots buklets „Ko par mežu stāsta taksācijas apraksts” (2006), kas pieejams KPC nodaļās un mežniecībās.

Raimonds Mežaks,
Cēsu virsmežniecības mežsargs

Rudens periodā veicamie darbi

Rudens ir laiks, kad daba gatavojas miera periodam. Pazeminoties gaisa temperatūrai, kokaugos veģetācija apstājas, koki met lapas. Savukārt, meža īpašniekiem sākas īstais meža darbu laiks.

Šobrīd gatavo augsni nākamā

gada stādījumiem. Jāatceras – lai veiktu kvalitatīvu augsnes sagatavošanu ar meža frēzēm, atstāto zaru un galotņu caurmēram jābūt minimālam, sevišķi vērtība jāpiegriež egļu zariem, jo tos sastrādāt ir ļoti grūti. Mehānizētā augsnes atsevišķu vietu apstrāde (kupicas) praktiski iespējama neatkarīgi no apmežojamās platības pielūzņojuma pakāpes.

Turpinās arī jaunaudžu kopšanas darbi. Zālaugu sagulšanas uz kociņiem var izraisīt skuju koku stādu bojā eju, zem seguma var izveidoties labvēlīgi apstākļi sēnīšu slimību attīstībai un veicināt grauzēju bojājumus. Nekoptā audzē koku skaita samazināšanās notiek pakāpeniski, izdzīvo veselīgākie koki, bet tie veidojas tievi un ar īsu zaļo vainagu. Veicot kopšanas cirti, mēs palielinām augšanas telpu atstājamiem kokiem, vispirms izcērtot kociņus ar nekvalitatīviem stumbriem, bojātos un tos, kuri ir slikti atzarojušies. Atceramies arī, ka pēc jaunaudžu kopšanas darbu pabeigšanas par to ir jāinformē vietējā mežniecība, lai tās platības, kuras skaitās kā izcirtumi varētu pārskaitīt mežā un par šīm platībām nākamgad saņemt nodokļu atlaides.

Lai novērstu meža dzīvnieku bojājumus, vēl rudenī jāpaspēj izdarīt dažus darbus meža kultūru aizsardzībai. Kamēr zeme nav sasalusi, ierīko žogus, lieto repelentus.

No 1. oktobra ir uzsākušās dzinēju medības, turpinās nelimitēto dzīvnieku medības. Ja ir kādas neskaidrības attiecībā uz šiem jautājumiem, ieteicams vērsties pie vietējā medību kluba vadītāja. Iestājoties salam, var uzsākt meža dzīvnieku piebarošanu.

Dace Iraids,

KPC Atbalsta daļas pārvaldes vecākā referente

Neaizmirsīsim pasūtīt stādus kokaudzētavās nākamā gada pavasara koku stādīšanas periodam!

Seminārā iegūtās atziņas

Septembra sākumā Cēsu virsmežniecības Pārgaujas mežniecībā 10 dažādos meža objektos dabā notika seminārs meža īpašniekiem. To vadīja ilggadējā mežkope Aija Zviedre.

Seminārā piedalījās vairāk nekā 20 meža īpašnieku. Tālākie ciemiņi bija ieradušies no Liepājas, Gulbenes, Cēsīm, Siguldas un Rīgas.

Pirmajā objektā redzams, kā apmēram 0,2 hektārus lielā atvērumā atjaunojušies lazda, kļava, ozols, osis un egļe. Pārējā nogabala daļā lielā daudzumā bija redzami gandrīz simtgadīgi bērzi. Pēc Aijas Zviedres teiktā, vajadzētu ļaut augt kokiem, kuri atjaunojušies dabiski, bet lazdu puduros atstāt vienu vai divus stumbrus. Vietās, kur nav notikusi dabiskā atjaunošanās, vajadzētu veikt egļu stādīšanu. Savukārt bērzi ir sasnieguši savu gatavumu un nocērtami, saglabājot vienīgi ekoloģiskos kokus.

Otrajā objektā 0,2 hektāru platībā bija redzama izkopta dabiska kļavu jaunaudze. Mežkope izteica bažas par šādas audzes tālāku attīstību, jo Latvijā nav zināma neviena kļavu tīraudze mežā. Aija Zviedre ieteica brīvākajās vietās nākotnē stādīt egles. Šādas audzes tālāko attīstību ir grūti prognozēt.

Trešajā objektā redzama aptuveni 40 gadu veca ošu un egļu audze, kur veikta nokaltušo ošu izciršana, lai atbrīvotos augšanas telpa egļēm. Aija Zviedre atzina, ka oši kalst visā Latvijā un nav noskaidroti iemesli. Tādēļ ošu audžu attīstība ir apdraudēta, un tas nozīmē, ka nevajadzētu lieki riskēt ar ošu stādīšanu.

Ceturtajā objektā aptuveni pushektāra platībā bija redzama kvalitatīvi izpildīta jaunaudžu kopšana apmēram 20 gadu vecā apšu audzē. Aija Zviedre atzina, ka apši labāk izretināt līdz 1200 gab./ha un veikt atzarošanu. Atzarošana veicama kociņiem, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā nepārsniedz 12 cm. Zaru vietas jāaizsmērē ar vasku. Audzē bija redzams, ka nocirstās apses bija atstātas satrudēšanai, kas

reizē arī traucē meža dzīvnieku piekļūšanu audzei. Izretinātā apšu audzē būs lieli ikgadējie koksnes pieaugumi.

Piektajā objektā redzama aptuveni 30 gadu veca egļu tīraudze. Nākotnē šādas vienas sugas viena vecuma egļu audzes varētu sagādāt ne vienu vien problēmu. Pēc Aijas Zviedres domām, šādās audzēs jānosaka 41 gada cirtmets un jāveic kailcirtē vai arī jāveic

Pēc Aijas Zviedres teiktā, vajadzētu ļaut augt kokiem, kuri atjaunojušies dabiski.

josu izlases cirte gar treilēšanas koridoru malām, cērtot arī atsevišķas koku rindas. Jāpiebilst, ka pašreizējā likumdošana šādās audzēs paredz kopšanas vai sanitāro cirti.

Sestais objekts – izlases cirte priežu mežā. Meža īpašiece pastāstīja, ka šeit kara laikā notikušas ciņas. To arī apstiprināja uz mežu paņemtais metāla detektors, kurš uzrādīja gan šķembas kokos, gan arī zemsedzē apaugušas drātiņas un pat patronas. Šāds metāla detektors lieti noder īpašniekam, lai noteiktu, vai zāgējamais kokos nav šķembu, kas, zāgējot kokus, varētu sabojāt motorzāģi vai gatera iekārtu. Tāpēc kokus ar šķembām labāk ieteicams izmantot guļbūvēm.

priedi, kas konkrētajā meža tipā, lānā, atbilstoši MK noteikumiem ir vienīgā pieļaujamā koku suga.

Septītais objekts – ātraudzīgo apšu stādījums neizmantotā lauksaimniecības zemē. Stādījums veikts pirms trim gadiem sagatavotā augsnē. Stādīšanas biežums – apmēram 1200 gab./ha. Dabā bija redzams, ka daļu no jaunajiem kociņiem apkuoši meža dzīvnieki. Aija Zviedre secināja, ka šeit būtu nepieciešama sēta, tomēr tas nav ekonomiski izdevīgi. Runājot par apšu plantācijām, Zviedres kundze neiesaka tādas veidot. Daudz labāk lauksaimniecības zemes atstāt dabiskajai sukcesijai vai arī veikt bērzu stādījumus. Turklāt bērzs arī būs noturīgāks pret traucējumiem

un mazāk slimos.

Astotajā objektā bija apskatāma priežu audze ar baltegli pamežā, paaugā un pat otrajā stāvā. Baltegle nav raksturīga suga Latvijas mežos. Konkrētajā vietā tā bija iesējusies no māteskokiem, kuri auga pie netālu esošās mājas. Kā zināms, baltegle ir ēncietīga koku suga, tomēr daļa no tām paliks tikai kā pameža koki, jo pārlieku lielais noēnojums nav ļāvis tām attīstīties. Tomēr veicot atēnošanu ap paaugas grupām, nākotnē varētu sagaidīt arī balteglu ienākšanu augšējos stāvos.

Devītajā objektā semināra dalībnieki apskatīja, kā norit ozolu, egļu, bērzu, apšu un kļavu 2. stāva attīstība pēc 1. stāva priežu nociršanas sanitārajā kailcirtē. Šis ir labs piemērs privātajiem īpašniekiem, jo var skaidri redzēt, ka, saudzējot 2. stāva kokus, meža īpašnieks var ietaupīt uz meža atjaunošanas rēķina.

Desmitajā objektā, kurš noslēdza braucieni, varēja redzēt tradicionālus priežu un egļu stādījumus sagatavotā augsnē. 2006. gadā priedes bija bojājuši sprīzotāju kāpuri. Lai novērstu kociņu novājināšanu, meža īpašnieks nolēma veikt miglošanu ar insekticīdu FASTAK. Pašlaik redzams, ka kociņi šogad vairs nav bijuši apdraudēti un aug labi.

Seminārs kopumā ilga vairāk nekā piecas stundas. Lai arī tā dalībnieki vakarā bija redzami noguruši, tomēr pat tālākie viesi no Liepājas bija apmierināti par izdevušos semināru. Meža īpašiece Agita no Liepājas pastāstīja, ka viņa cenšas apmeklēt visus seminārus, kuri notiek Vidzemē, jo Kurzemē iespēju meža īpašniekam izglītoties ir krietni mazāk. Seminārs ar Aiju Zviedri ir viens no interesantākajiem, kuru viņa arī gīmeni apmeklējusi.

Raimonds Mežaks,

Cēsu VM Pārgaujas mežniecības mežsargs

Saskaras īpašnieka un sabiedrības intereses

Oktoobra sākumā KPC Madonas nodaļas mācību centrā „Pakalniēši” notika seminārs privāto mežu īpašniekiem, kas tika rīkots Meža attīstības fonda (MAF) atbalstītā projekta „Meža dzīvotspēja” ietvaros.

Semināra mērķauditorija bija visi tie mežu īpašnieki, kuru īpašumi atrodas kādā no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un kuru meža apsaimniekošanai jāpēc jānotiek saskaņā ar šīs teritorijas mērķiem. Visvairāk īpašnieku bija ieradušies no Gaiziņkalna un Ogres ielejas

dabas parkiem, kā arī Vestienas aizsargājamo ainavu apvidus.

Semināra tēma „Videi draudzīga, ilglaiķīga meža apsaimniekošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās” nav jauna, tomēr joprojām aktuāla un delikāta. Saimniekojot šajās teritorijās, saskaras īpašnieka un sabiedrības intereses. Tāpēc šoreiz lektore Sandra Ikauniece, VMD Vides aizsardzības daļas vadītāja, stāstot par dabas aizsardzību, lika raudzīties kopsakarībās, uzsverot, ka cilvēks ir daļa no dabas. Tikai izglītots meža īpašnieks, izprotot dabā notiekošos procesus, prasmīgi saimniekos gan

sev ekonomiski izdevīgi, gan videi draudzīgi.

Semināra dalībnieki aktīvi iesaistījās diskusijās, jo lielākā daļa šajās teritorijās saimnieko jau ilgākus gadus un katram ir sava pieredze. Visi atzina, ka esošās dabas aizsardzības prasības ir labvēlīgas mežam un ilgtermiņā – arī mežu īpašniekiem. Vienprātība valdīja arī uzskatā, ka svarīgas ir pārdomātas kompensācijas, kas sedz neiegūto peļņu.

Mācību centra vadītāja I. Mailīte klātesošos iepazīstināja arī ar MAF projektu „Meža dzīvotspēja”, kas tiek realizēts, lai meža īpašniekiem, bērniem,

ģimenēm un citiem interesentiem, kuri apmeklēs taku, radītu interesi par dabu un tās iemītniekiem. Prezentācijā pagaidām tikai vizuāli bija skatāms šobrīd iespiešanās nodotais buklets „Meža dzīvotspēja” un topošās takas „Dzīvnieku mājas” objekti dabā. Tāpēc, lai to visu redzētu dabā un rokās paņemtu jau gatavu bukletu, Inese visus semināra dalībniekus aicināja ciemos 9. novembrī, kad notiks MAF projekta svinīgs noslēgums un takas atklāšanas svētki.

Mairita Bondare,

KPC Madonas nodaļas vadītāja

Eiropā runā par globālām klimata pārmaiņām

Jūnijā Skotijā notika ikgadējā valsts mežu apsaimniekotāju konference, kurā piedalījās arī AS "Latvijas valsts meži" pārstāvji. Šī gada konferences galvenās tēmas bija mežu loma globālo klimata pārmaiņu mazināšanā un atjaunojamās enerģijas ražošana no koksnes.

Meži pasaulē ik gadus piešaista 4500 tonnu ogļskābās gāzes (CO₂), un konferencē tika norādīts, ka meži ir ļoti nozīmīgs instruments politiskai un ekonomiskai rīcībai, lai, no vienas puses, mazinātu globālās klimata pārmaiņas, un, no otras puses, cīnītos ar šo pārmaiņu sekām. Attiecībā uz „zaļās” enerģijas ražošanu no koksnes atliekām tika secināts, ka šī ir ļoti strauji augoša nozare, it īpaši Eiropā. Tika apspriesti piemēri, kur jau veiksmīgi darbojas koksnes šķeldas koģenerācijas stacijas. Šajā jomā šobrīd vistālāk tikuši Austrijas kolēģi. Austrijas valsts mežu apsaimniekotājs ÖBF ir izveidojis vairākus kopuzņēmumus elektroenerģijas un siltuma enerģijas ražošanai no koksnes.

Konferences ietvaros notika arī valsts mežu apsaimniekotāju asociācijas (EUSTAFOR) valdes sēde, kurā klātesošie vienojās par organizācijas stratēģiskajiem mērķiem un tās misiju – sniegt profesionālus un kvalitatīvus vērtējumus lēmumu pieņēmējiem par dažādiem ar meža apsaimniekošanu saistītiem jautājumiem.

„Eiropas valsts mežu apsaimniekotāju asociācija” (EUSTAFOR) dibināta 2005. gada jūnijā Jūrmalā 6. valsts mežu apsaimniekotāju konferences

AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājs Roberts Strīpnieks (no labās) ar Skotijas kolēģiem pārrunā mežu apsaimniekošanas problēmas.

laikā. Tās valdē ievēlēts arī LVM valdes priekšsēdētājs Roberts Strīpnieks.

Tomass Kotovičs,
LVM Komunikācijas daļas vad.

Meži par dzīves kvalitāti!

Ar šādu vadmotīvu šogad, no 5. – 7. novembrim Polijā, Varšavā notiks 5. Ministru Konference par Mežu Aizsardzību Eiropā. Tas būs ļoti nozīmīgs pasākums, kurā piedalīsies vairāk nekā 1000 dalībnieku no 46 Eiropas valstīm un EK. Konferencē plānots pieņemt un parakstīt vairākas svarīgas deklarācijas, kas noteiks turpmāko meža politiku Eiropā. Pasākumā piedalīsies arī Latvijas delegācija. Sīkāka informācija: <http://5th.mcpe.org>

Baltijas mežkopji tiekas Sāmsalā

Šogad ceļu uz triju Baltijas valstu – Latvijas, Lietuvas un Igaunijas – mežkopju biedrību tikšanos nācās mērot ar prāmi, jo konference notika Igaunijā, Sāmsalā, no 23.–25. augustam.

Kopīgas mežkopju biedrību tikšanās ir jauka un sena tradīcija, kas atjaunojusies pēc Baltijas valstu

neatkarības atgūšanas. Mežkopji tiekas katru gadu, un konferences organizēšanu katra no trim valstīm uzņemas pēc kārtas. Šā gada konferences tēma bija "Kultūrvēsturiskais mantojums mežā". Delegācijās parasti ir meža un ar konkrēto tēmu saistītie nozares pārstāvji. Šogad Latviju pārstāvēja Zemkopība ministrijas, Valsts meža dienesta, AS "Latvijas valsts meži", Rīgas mežu aģentūras, LLU Meža fakultātes, SIA "Stora Enso Mežs", Gaujas Nacionālā parka un meža preses izdevumu pārstāvji.

Kas jauns kaimiņvalstīs?

Konferences sākumā un pēc tam neformālā atmosfērā tiek pārrunāti svarīgākie notikumi gada laikā saistībā ar meža nozari.

Igaunijā šogad nosvinēta Zemes reformas 15. gadadiena. Mežs aizņem 51,5% no teritorijas, 37% ir valsts mežu apsaimniekotāju pārziņā, 35% – privāto

īpašnieku, 8% – juridisku personu, 17% – citu valsts institūciju pārziņā, bet 3% īpašnieks vēl nav skaidrs. Igaunijā pieņemts jauns

Meža likums, kurā mainīts c i r š a n a s a p j o m s . T u r p m ā k valsts mežos būs jācērt vairāk – 7,5 līdz 8 milj. kubikmetru gadā. Arī Igaunijā ir

kokmateriālu deficīts un ievērojams cenu kāpums. Privāto meža īpašnieku ir aptuveni 60 000, darbojas 45 meža īpašnieku biedrības, kurās iesaistījušies 2% aktīvo meža īpašnieku. Tā kā Igaunijā pie varas nākusi jauna valdība, jau šoruden plānots atkal veikt grozījumus Meža likumā, uzskatot, ka tas ir pārāk birokrātisks un neveicina ekonomiski izdevīgu privāto mežu apsaimniekošanu. Tāpat plānots atteikties no drošības naudas maksām, kas bija jāmaksā meža īpašniekiem par meža atjaunošanu. Turpmāk Igaunijā plānots apgūt ES un valsts atbalstu gandrīz 95 milj. eiro apmērā, sakārtot nodokļu sistēmu labvēlīgāku privātajiem meža īpašniekiem, veicināt to savstarpējo sadarbību, kā arī strādāt pie komunikācijas ar sabiedrību, jo arī Igaunijā sabiedrība domā, ka mežsaimnieki tikai cērt.

Lietuvā aktuālākais ir meža nozares reformas jautājums. Valdības izstrādātajā variantā plānots samazināt mežsaimniecību (līdzīgas bijušajām mežrūpniecību

saimniecībām) skaitu no 32 uz 9. Tad būtu jāatļauj 700 speciālistu. Lietuvas mežkopju biedrība atzīst, ka reforma ir vajadzīga, bet tai jābūt ekonomiski pamatotai, jābūt formulētiem galvenajiem principiem, lai mežam būtu labāk. Lietuvā mežkopju biedrība un mežziņu padome ir pietiekami spēcīgas, tāpēc to viedokli valdībā uzklauša. Valdībā bijis dažu politiku (K. Prunskienes u. c.) piedāvājums privatizēt 50% valsts mežu, tai skaitā pat meža parkus. Arī pret šo priekšlikumu Mežkopju biedrībai nācās paust savu nostāju. Lietuvā Zemes reformu valdība plānojsi pabeigt šā gada beigās.

Kultūrvēsturiskais mantojums mežā

Interesanti bija visu triju valstu dažādie referāti un pieejas tām kultūrvēsturiskām vērtībām, kuras glabā mežs. Lietuvas kolēģi vairāk runāja par kultūrvēsturiskām vērtībām mežsaimniecībā, sākot no muzejiem, nacionāliem parkiem, meža muzejiem, bunkuriem mežā, mežsargu kordoniem un meža darbiniekiem, akcentējot cilvēcisko faktoru un pievēršoties cilvēka harmoniskas attīstības filozofijai. Igauniju kolēģi ir tikuši krietni tālāk un INTERREG IIIa pārrobežu pilotprojektā "Meža vēsturiskā mantojuma apzināšana un aizsardzība" trijos Igaunijas rajonos veikuši kultūrvēsturisko objektu inventarizāciju un kartēšanu, datus ievadot GIS kartogrāfiskajā sistēmā. Tika stāstīts arī par darbu skolu jaunatnes izglītošanā. No Latvijas

pusēs S. Ikauniece (VMD) stāstīja par kultūrvēsturisko pieminekļu aizsardzības sistēmu Latvijā, bet S. Galiņa (AS "Latvijas valsts meži") – par pieredzi ar kultūrvēsturisko objektu aizsardzību un apsaimniekošanu LVM, savukārt ar Gaujas Nacionālā parka kultūrvēsturiskām vērtībām, tradīcijām un aktivitātēm iepazīstināja I. Cekstere.

Visām trijām Baltijas valstīm ir kopīga problēma kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanā mežā un to aizsardzība. Daudzas vērtības jau ir pazudušas un izpostītas. Īpaši aktuāli tas ir privātajos mežos, kur meža īpašnieki nav ieinteresēti to saglabāšanā.

Meža māja

Sāmsalā mežus apsaimnieko divas RMK mežniecības. Vienā no vēsturiskajām mežsarga kordona mājām ierīkots meža muzejs, darbojas radošās darbnīcas, kur vietējie amatnieki māca grebt karotes un gatavot citus koka izstrādājumus. Pie meža mājas atrodas meža izziņas taka, kur iespējams izziņāt meža gudrības. Meža mājā notiek radošas un izglītojošas nometnes skolēniem un citām interešu grupām, piemēram, nometne autentisko koka mūzikas instrumentu izgatavošanai. Meža māja ir labs meža kultūrvēsturiskās vērtības saglabāšanas un tālākas izmantošanas piemērs.

Sarmīte Grundšteine,
KPC Atbalsta daļas vadītāja

Slovēnijā mežu apsaimniekošanu plāno rūpīgi

Izmantojot iespēju šī gada septembrī piedalīties Latvijas Valsts meža dienesta un Slovēnijas Meža dienesta kopīgi organizētā pieredzes apmaiņas braucienā uz Slovēniju, tika gūta plaša informācija par Slovēnijas

ir ieviests eiro. Tas, protams, kopumā raksturo vispārējo valsts attīstību, ekonomikas stabilitāti utt.

Slovēnijā kopumā mežu ir 1,16 milj. ha, no kuriem 71% pieder privātiem īpašniekiem. Pēc jaunākajiem datiem, kopējais privāto mežu īpašnieku skaits ir 314 tūkstoši, bet kopā ar līdzīpašniekiem skaitlis sasniedz pat 489 tūkstošus – tāpat pat trīsreiz vairāk nekā Latvijā. Līdz ar to Slovēnijas meža dienesta darbiniekiem veicams ievērojams darba apjoms saistībā ar privāto mežu apsaimniekošanas plānošanu un apsaimniekošanas uzraudzību. Ikviena mežsaimnieciskā darbība mežā tiek veikta saskaņā ar izstrādātu meža apsaimniekošanas plānu un tajā paredzētajām mežkopības

darbībām. Tas attiecas uz ikvienu meža īpašnieku Slovēnijā – meža apsaimniekošanas plānus uz 10 gadiem izstrādā Slovēnijas meža dienesta darbinieki, un tos apstiprina dažādas valsts institūcijas atkarībā no tā aptvertās teritorijas – lielākos apstiprina pat Slovēnijas valdība.

Slovēnijas meža dienesta darbinieki aktīvi piedalās arī praktiskajās meža apsaimniekošanas plānošanā privātajos mežos, veicot daudzus praktiskus darbus – pat veicot izcērtamo koku izzīmēšanu. Slovēnijas gadījumā tas var būt tikai izlases cirtes (izņemot sanitāras cirtes), jo kailcirtes netiek cirstas vispār. Taču neraugoties uz Slovēnijas meža dienesta darbinieku veiktajiem praktiskajiem darbiem privāto mežu apsaimniekošanas plānošanā, meža īpašniekiem tiek organizēti arī dažādi kursi – kopš 1995. gada

dažādus ar meža apsaimniekošanu saistītus kursus apmeklējusi aptuveni 20 tūkstoši privāto mežu īpašnieku.

Slovēnijā šobrīd jau ir pieejams arī Eiropas Savienības finansējuma atbalsts mežsaimniecībā saistībā ar Lauku attīstības programmu

mežiem, to pārvaldes sistēmu, apsaimniekošanu un stāvokli dabā. Uzreiz jāatgādina, ka Slovēnija ir pirmā no Eiropas Savienības jaunajām dalībvalstīm, kurā kā nacionālā valūta no šī gada sākuma

mežu apsaimniekošanu un apsaimniekošanas uzraudzību. Ikviena mežsaimnieciskā darbība mežā tiek veikta saskaņā ar izstrādātu meža apsaimniekošanas plānu un tajā paredzētajām mežkopības

2007. – 2013. gadam. Slovēnijas nacionālo Lauku attīstības programmu 2007. – 2013. gadam Eiropas Komisija jau ir apstiprinājusi, un meža īpašnieki,

Turpinājums 7 lpp

Meža īpašnieki iegūst praktiskas iemaņas

Šī ir novitāte mežsaimniecībā. Šāds pasākums vēl nav noticis, savos iespaidos par divu dienu semināru meža īpašniekiem, kas šovasar notika Limbažu rajonā, dalās Raimonds Mežaks, meža īpašnieks no Zemgales. Kopumā trīs semināri „Kā plānot un veikt izlases cirti” notika Pasaules Dabas Fonda meža apsaimniekošanas demonstrējumu teritorijās: divi no tiem – Salacgrīvas lauku teritorijas viesu namā „Kraukļi” un viens – Liepājas rajona Rucavas pagasta viesu namā „Bajāri”. Tur pirmie četrdesmit pieci meža īpašnieki apguva praktiskas iemaņas ilgtspējīgā meža apsaimniekošanā. Ar Pasaules Dabas Fonda, „Stora Enso Mežs” un Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu tapušais projekts rosina meža īpašniekus izvēlēties tādas meža apsaimniekošanas metodes, kas reizē būtu gan saimniekam, gan videi draudzīgas. Kā saimniekot tā, lai mežs visu laiku saglabātos, bet saimnieks gūtu regulārus ienākumus? Tā, lai meža apsaimniekošanas sekas uz

ilgu laiku nesamazinātu īpašuma vērtību? Kā plānot, kāds mežs izskatīsies pēc desmit, divdesmit un piecdesmit gadiem? Un kā to visu izdarīt praktiski – par to di-

vas dienas sprieda gan lektori, gan paši mežu īpašnieki. „Bieži privātajiem mežu īpašniekiem pietrūkst informācijas,” norāda viena no semināra dalībniecēm – Agita Šķila, „ši bija laba iespēja iegūt un uzzināt ko jaunu.”

Teorija mijas ar praksi

Semināra gaitā meža īpašniekiem tika piedāvāta iespēja noklausīties vairākas teorētiskās

lekcijas, kurās izskaidroti veidi, kā saimniekot mežā, neizmantojot kailcirtes. Meža īpašnieki arī praksē mācījās izvērtēt, kurš koks un kādu iemeslu dēļ būtu jāatstāj mežā, bet kurš, gan raugoties uz tirgus situāciju,

gan saimnieka individuālajiem mērķiem – jānocērt. Seminārā apgūstamā metode plašāk pazīstama kā izlases cirte. Tā nodrošina saimniekam regulārus ienākumus un nesamazina īpašuma vērtību.

Pasaules Dabas Fonda Meža programmas vadītājs Jānis Rozītis stāsta: „Pasaules Dabas Fonds, sadarbojoties gan ar Valsts mežu dienestu, gan nesen izveidoto Konsultāciju pakalpojumu centru, bieži rīko seminārus privātajiem mežu īpašniekiem – bet šogad pirmo reizi semināra laikā arī paši mežu īpašnieki, praktiski darbojoties mežā un diskutējot ar lektoriem, iegūst zināšanas, lai vēlāk savos īpašumos spētu izmantot izlases cirtes metodes.”

Kopumā šovasar notika trīs šāda tipa semināri, un, ņemot vērā meža īpašnieku atsaucību un vēlmi uzzināt jaunu pieredzi, jācer, ka līdzīgi padziļinātie semināri tiks rīkoti arī nākamgad.

Dārta Treija
Pasaules Dabas fonds

Skolas kalendārs

Stora Enso Mežs” kopā ar Pasaules dabas fondu un izdevniecību „Saimnieks LV” pavasārī rīkoja fotokonkursu „Mežs ir”. Konkursta labākie un interesantākie darbi tika izmantoti, veidojot Skolas kalendāru, kas tiek dāvināts katrai skolai.

Fotogrāfiju paraksti liecina, ka nākamie meža saimnieki un izmantotāji par meža nozīmi zina gana daudz. Lūk, daži no parakstiem: „Mežs baro”; „Mežs ir glezna”; „Mežs silda”; „Mežs ir bezgalīgs”; „Čiekurs – jauna meža sākums”; „Kritālas – kukaiņu paradīze”.

Vairāk par fotokonkursu un Skolas kalendāru var lasīt organizatoru interneta mājas lapās: www.storaenso.com/mezs, www.saimnieks.lv un www.pdf.lv

Lelde Vilkrīste,
„Stora Enso Mežs” komunikāciju speciāliste

Iespaidi 5. Nakts sēņošanas čempionātā

VMD Konsultāciju pakalpojumu centrs 8. septembrī Ogres rajona Ķeguma novada „Sniedzēs” piedalījās Pasaules Dabas Fonda rīkotajā 5. Nakts sēņošanas čempionātā.

abas Konsultāciju pakalpojumu centra komandas iznāca no meža – visi sveiki un veseli, ar pilniem sēņu groziem. Pat izdevās atrast astoņas īpašās koka sēnes, ko pasākuma dalībniekiem par

Nakts sēņošanas čempionāts ir sacensības, kas organizētas Pasaules Dabas Fonda draugiem un domniekiem, lai izzinātu meža sajūtu, skaņu un smaržu nakts. Vienlaikus tas ir labdarības pasākums, kurā Pasaules Dabas Fonds savus draugus, atbalstītājus un sadarbības partnerus aicina ziedot organizācijas attīstībai. Pasākuma laikā kopā tika saziēti 4246 Ls.

Lai piedalītos sēņošanas čempionātā, bija jāizveido komanda no 3 – 4 cilvēkiem un jāierodas kāda meža dzīvnieka maskā. Sēņu lasīšana notiek tumsā visām komandām kopējā iezīmētā poligonā. Sēņu lasīšanas ilgums – 1,5 stundas. Pēc noteiktā laika beigām arī

pārsteigumu bija sarūpējis Pasaules Dabas Fonds. Pasākuma noslēgumā tika apbalvotas visas sēņotāju komandas. Konsultāciju pakalpojumu centra komandas 5. Nakts sēņošanas čempionātā ieguva titulus „Zvēriģākie” un „Humānākie sēņotāji”.

Iesakām nākamgad arī jums piedalīties šajā aizraujošajā pasākumā. Ja nevar atrast sēnes gaismā – tad tumsā tas noteikti jums izdosies.

Maija Birkena
KPC Atbalsta daļas vadītājas
vietniece

www.mammadaba.lv dzīvo LVM

AS „Latvijas valsts meži” tapusi jauna interneta mājaslapa, kuras uzdevums ir popularizēt atpūtas iespējas valsts mežos.

LVM nodarbojas ne tikai ar mežsaimniecību, bet rūpējas arī par vairāk nekā 300 tūrisma objektiem valsts mežos, kas ir brīvi pieejami visai sabiedrībai. Katru gadu LVM izveido arvien jaunas atpūtas vietas, attīstot arī esošās. Timekļa vietnē www.mammadaba.lv tās apmeklētāji var smelties idejas brīvdienu plāniem: tur atrodama informācija, ko darīt mežā, kā arī detalizēti ceļojumu apraksti, Latvijas novadu kartes, aktuālāko notikumu kalendārs un apskates objektu tops. Tā ir lieliska datu bāze dažādu ideju realizācijai.

Mežā var sportot, maksājerēt, medīt vai vērot putnus; var doties pastaigā pa īpaši veidotu dabas taku un var atpūsties arī labiekārtotā piknika vietā ezera vai jūras krastā. Aptaujas rāda, ka 40% Latvijas iedzīvotāju neatceras, kad pēdējo reizi devušies atpūta pie dabas, un 36% rīdzinieku trūkst informācijas par atpūtas iespējām brīvā dabā.

Ja kāds jūs allaž gaida, ir vienmēr gatavs uz klausīt, mierināt, pabarot un dziedināt, visticamāk – tā ir Jūsu mamma. Vai arī Daba. Jo Daba jau ir mamma. Visiem, arī mūsu mammām. Vai kā mēs – „Latvijas valsts meži” – to saucam: Mammadaba. Vienā

vārdā. Silti, mīļi un personīgi. Mammadaba, kā jau ista mamma, mūs allaž gaida. Pie mammas nevar atnākt netaikā. Vienmēr ir īstais brīdis – kaut nakts vidū, kaut negaisa laikā. Mammadaba mūs nomazgā savos ezeros.

Dzīvo Latvijas valsts mežos

Mammadaba mūs nomierina savos mežos. Mammadaba mūs pabaro ar sēnēm un ogām. Dziedē ar sveķu smaržu un priecē ar putnu dziesmām. Viņa piedod, ja neesi bijis labs. Viņa nedusmojas, ja ilgi esi bijis prom. Viņa ir mamma, laba. Viņa ir mūs visus radījusi un kā bērņus palaidusi savā vaļā. Un gaida mūs atpakaļ. Pašus vai kopā ar mūsu bērņiem. Mammadabai ir daudz ko mums stāstīt. Gan aizmirstas lietas, gan nekad neapjaustas. Kā atrast saknes? Kā izzināt to, no kurienes mēs nākam? Un galu galā – karp aiziesim? Mammadabai ir mums sagatavota brīnumu un gudrību vācelīte. Tu apciemo mammu. Un tu atgriezies. Tīrāks, gudrāks, laimīgāks. Laini lūdzam! Durvis ir vaļā!

Ainārs Sedlenieks,
LVM, komunikāciju speciālists

Slovēnijā mežu apsaimniekošanu plāno rūpīgi

Turpinājums no 6 lpp

piemēram, var saņemt atbalstu par darbībām mežaudzē tajā laikā, kad mežam nepieciešamas investīcijas – jaunaudžu kopšana u. tml. Tāpat maksājumi paredzēti par tādu meža vai lauku teritoriju apsaimniekošanu, kas ir svarīgas atsevišķu aizsargājamo putnu ek-sistencei.

Slovēnijas apmeklējuma laikā izdevās dabā novērtēt arī meža dienesta darbinieku ierīkotās meža izziņas takas, kas ir paredzētas, lai gan skolēni, gan arī pieaugušie iegūtu papildu zināšanas par mežu. Takas iekārtotas ar plašiem izziņas materiāliem, taču ar nodomu, lai interesentu grupas spētu šīs takas pilnvērtīgi apmeklēt arī bez meža dienesta darbinieku klātbūtnes.

Kopumā jāsecina, ka Slovēnijas mežu apsaimniekošana tiek plānota un veikta ļoti pārdomāti un rūpīgi, pat nodrošinot to, ka ikvienu darbību dabā plāno pieredzējuši profesionāļi. To nodrošināt apstākļos, kur privātie meži dominē (71%) un mežs pieder vai katram ceturtajam Slovēnijas iedzīvotājam, pavisam noteikti nav viegls pienākums. Taču šķiet, ka arī privātie meža īpašnieki droši paļaujas uz profesionāļu padomu, lai kopīgiem spēkiem saglabātu Slovēnijas dabas tūrisma pērles. Jo kādam Slovēnijas meža darbiniekam atbildot uz uzdoto jautājumu – pēc kādiem principiem, kritērijiem Slovēnijā tiek plānota meža apsaimniekošana – atbilde skanēja īsa, skaidra un ļoti loģiska: tās ir zināšanas, kas iegūtas četru gadu mežsaimniecības studijās.

Raimonds Bērmanis,
KPC direktors

Studējošo mežkopju biedrība "Šalkone"

2. daļa

Biedrība pēc 1940. gada

Padomju okupanti darbības laikā tika iznīcinātas "Šalkones" darbību un izlaupītas – gāja bojā ļoti vērtīga bibliotēka, fotomateriāli un gleznas.

Šalkonieši un citi vietējie mežstrādnieki darba nometnē, Vācija, 1947.g.

Latvijā pārtrauca. Vairākus tās biedrus apcietināja, tiesāja vai izsūtīja uz Sibīriju. Liela daļa šalkoniešu devās trimdā uz Zviedriju, Vāciju, Skotiju, Kanādu, ASV, Austrāliju u. c. Trimdas šalkonieši turpināja tikties sapulcēs, izdeva rakstu krājumu "Šalkone trimdā", kā arī līdzdarbojās Latvijas mežkopju biedrības laikraksta "Meža vēstis" izdošanā.

Daudzās mantiskās vērtības, kas atradās Dzelzāmurā, kara-

Līdz ar kara darbības beigām 1945. gadā "Šalkones" saime tika sadalīta divās ģeogrāfiski un politiski atšķirīgās nometnēs. Aiz "dzelzs aizkara" palikušie savu piederību biedrībai

varēja tikai domās vien vairs pārcilāt, satikties bija iespējams, tikai kārtējo reizi uz aizsauli pavadot kādu no saviem biedriem. Turpretim "brīvajā pasaulē" nokļuvušie tūlīt pēc kara varēja cits citu uzmeklēt un atjaunot seno draudzību savu iespēju robežās.

Pirmā ievērojamākā šalkoniešu kopāsānākšana notika 1948. gadā Spakenbergas nometnē pie Hamburgas ar 15 biedru piedalīšanos. Tur tika nolemts

atjaunot "Šalkones" darbību pie Baltijas Universitātes Pinnebergā. Tas arī tika realizēts, un ļoti īsajā laika periodā līdz Baltijas Universitātes slēgšanai 1949. gadā tika uzņemti 13 jauni biedri.

„Dzelzs priekšvara” beigu periodā sakari abu "Šalkones" daļu starpā kļuva ciešāki – tika uzsākta regulāra sarakste, un trimdas šalkonieši sūtīja uz dzimteni savus žurnālus "Šalkone trimdā" un "Meža šalkas". Tos lasot, Latvijā palikušie šalkonieši varēja spriest, ko brīvajā pasaulē dzīvojošie biedri bija darījuši pēdējos 50 gadus. "Šalkones" biedru pulks no aptuveni 320 biedriem pirmskara Latvijā bija sarucis līdz aptuveni 50 biedriem visā pasaulē...

Māris Gackis,
KPC Meža apsaimniekošanas
un pakalpojumu daļas pārvaldes
vecākais referents

Čiekura nākamajā numurā:

- Jaunumi ES atbalsta saņemšanai
- Izgudrota jauna tehnika meža stādīšanai
- Praktiski padomi ziemas darbiem
- Svarīgākie notikumi pasaulē un novados

Darmštates priežu audze

Braucot pa Jūrmalas apvedceļu, var manīt brūnu uzrakstu, kas norāda, kur atrodas Darmštates priežu audze. Aplūkojot to, biju vilusies, jo priedes bija ķeburainas un likas. Kas tā ir par audzi un ar ko tā ievērojama?

Jautā Elza Lapiņas kundze no Talsiem.

Darmštates priežu audzi veido vairāk nekā 120 gadu veci koki. Tas ir valsts nozīmes botāniskais

liegums. 5,3 ha platībā apskatāma pēc skata kroplā Vācijas priežu audze – vienīgā Latvijā. Tas ir neizdevies mēģinājums 19. gs. beigās ieaudzēt Latvijā šejienes klimatiskajiem apstākļiem neatbilstošas Darmštates priedes. Jūrmalā ir divi īpaši aizsargājami dabas liegumi – Ragakāpa un Darmštates priežu audze.

Vēsture

"Darmštates priedes ir viens no spilgtākajiem piemēriem, kas praksē pierādīja sugu formu esamības lielo saimniecisko nozīmi un lika visas pasaules

mežkopjiem padomāt par koku iedzīmtības likumsakarībām. Līdz ar kailcīršu plašu ieviešanu meža izmantošanā 19. gs. beigās, Eiropā radās vajadzība pēc liela sēklu vairuma, ar kuru priežu saimniecībās apmežot izcirstā meža platības. Kāda sēklu sagādes organizācija, kas darbojās Dienvidvācijā, Darmštātē, samērā lēti piedāvāja priežu sēklu materiālu, kas ievākts vietējās mežaudzēs, neinteresējoties par māteskoku kvalitāti. Tā kā toreiz vēl neviens mežkopis nepadomāja, ka koku sēklu izcelšanās vietai un mātes koku iedzīmtajam īpašībām arī varētu būt kāda praktiska nozīme, Darmštates priežu sēklas tika labprāt pirktas un ievestas arī vairākās kaimiņzemēs: Polijā, Krievijā un Skandināvijas valstīs. Mūsu republikas teritorijā (toreizējās Baltijas guberņās), pēc M. Zīversā datiem, ar tām apmežots apmēram 3000 hektāru.

Rupjā kļūda tomēr atklājās ļoti drīz, sagādājot meža īpašniekiem lielus materiālos zaudējumus. Viena daļa Darmštates priežu jaunaudžu 1887./88. gada bargajā ziemā izsala, un no atlikušajām izveidojās tik mazvērtīgs mežs, ka bija jānocērt malkai. Gadījums ar Darmštates priedi pievērsa pasaules uzmanību koku sugu iedzīmtības jautājumam, un sākās plaši pētījumi, tika ierikoti daudzi izmēģinājuma stādījumi."

J. Gailis "Meža koku selekcija un sēklu plantācijas", Rīga, 1964.

VECIE ĀPŠI – apvienība bez speciāliem uzaicinājumiem

Nokrita dzelzs aizkars, izklīda baiļu ēnas, un sakuploja daudzus gadus slepeni uzturēti kontakti. Nu varēja satikties bijušie dažādās frontes pusēs karojušie studiju un darba biedri, dzimteni ieraudzīja daudzi citos kontinentos mitošie. Arī mežsaimnieki.

Kristapa ielas 30. nams bija tā

Veco Āpšu pulciņš 2004. gada Ziemassvētkos

vieta, kur plašākā pulciņā satikās tepat dzīvojušie ar atbraucējiem, kur atjaunoja studentu biedrību „Šalkone”, kur tapa žurnāls „Meža Dzīve”, kas iepazīstināja ar mums tautiešus pasaulē. Papildinājās

bibliotēkas un meža muzeju krātuves, atjaunojās draudzības saites, notika daudz dažādu pasākumu Rīgā, Raiskumā, Cīravā, Lubānā un citur. Galvenās darbojošās personas bija vecie mežkopji. Gan vēl strādājošie, gan no valsts darba jau aizgājušie. Spēka bija gana, un vēlēšanās ko neko izdarīt – liela. Tā radās neformāla, neregistrēta apvienība, kuru mežzinātnieks Miervaldis Bušs ierosināja nosaukt par „Vecajiem Āpšiem”. Bez sarakstiem un naudas izdevumiem, bez jebkādiem ierobežojumiem un speciāliem uzaicinājumiem. Katrs, kas jūtas veciem mežkopjiem piederīgs, ir mīļi gaidīts.

Sen pagājis skaistais, darbīgais, ar izcilu mežkopju līdzdalību bagātais laiks, jo daudzi aizgājuši aizsaulē. Nav arī vairs omulīgās mītnes Rīgā. Tradīcijas tomēr turpinās. Jo, kā teica Āpšu

krusttēvs: „Cilvēkiem piemīt labā īpašība novēcot.” Tādēļ āpšu saime neiznīkst. Reizi gadā, Ziemassvētku laikā, uz Salaspili atbrauc tie, kuriem ir spēks un ceļanauda, lai „Silavas” pajumtē satiktos, pavadītu dažas stundas draugu pulkā un papriecātos par meža vīru kora „Silvikola” dziesmām. Notiek arī citas tikšanās. Tā bijušie studenti pieminēja profesoru Kārli Saksu 110 dzimšanas dienas sakarā, satikās grāmatas „Mežierīcība Latvijā” atvēršanas brīdī, godināja dižu vecumu sasnējušos. Daudzas satikšanās notiek pēdējā atvadu reizē, kad drauga plecam ir vislielākā vērtība. Tad tu saproti, ka neesi viens un nevajadzīgs. Vēl ir daudzi Veci Āpši, kuri dzīvoja savā laikā, ar kuriem kopēji prieki un bēdas.

Kamēr vari, tikmēr dari... un nebēdā, ja tevi par Āpsi nosauc. Tas nav ļauni domāts.

Aija Zviedre,
mežkope

VMD Konsultāciju pakalpojumu centra nodaļas atrodas visos Latvijas rajonos

VMD
Konsultāciju pakalpojumu
centra administrācija

Salaspils, Rīgas iela 113, LV-2169
Tālr.: 67895808; fakss: 67895809
kpc@kpc.vmd.gov.lv
www.kpc.gov.lv
VMD mājas lapā
www.vmd.gov.lv

KPC nodaļa	Vārds, Uzvārds	Tālrunis	KPC nodaļa	Vārds, Uzvārds	Tālrunis
Aizkraukle	Ingrīda Berga	65152350, 29296675	Limbažu	Jānis Zvaigzne	64022679, 29151750
Alūksne	Gvido Reismanis	64381186, 26412244	Ludzas	Ludvigs Karvelis	65722009, 29411165
Balvu	Jānis Grīzibovskis	64520011, 26314426	Madonas	Mairīta Bondare	64822528, 28381176
Bauskas	Uldis Dzērve	63960149, 29222487	Ogres	Ivars Ličītis	65020051, 26108426
Cēsu	Ainārs Amantovs	64130048, 29722111	Preiļu	Astrīda Rudzīte	65381781, 26410476
Daugavpils	Ilgonis Skrinda	65457097, 26438175	Rēzeknes	Andris Zunda	64605032, 26599634
Dobeles	Edgars Laimiņš	63723945, 29484651	Rīgas	Agris Kauliņš	67895819, 26498315
Gulbenes	Ģirts Vilks	64474022, 29168752	Saldus	Dainis Kudors	63824065, 29186107
Jelgavas	Alda Alksne	63048122, 29283108	Talsu	Kristīne Bloka	63222089, 26519781
Jēkabpils	Jānis Sēlis	65207372, 26465432	Tukums	Dzintars Laivenieks	63125076, 29461401
Krāslavas	Jānis Dzalbs	65620019, 29789364	Valkas	Andrejs Valdēns	64720030, 29424182
Kuldīgas	Nauris Zvingulis	63323955, 28650800	Valmieras	Dzintars Alksnis	64250210, 26415649
Liepājas	Uldis Šēnbergs	63491241, 26545795	Ventspils	Lāsma Cavare	63664169, 26112128

Čiekurs informatīvais izdevums

Izdevējs:
Valsts meža dienesta
Konsultāciju pakalpojumu centrs
Rīgas iela 113, Salaspils, LV-2169
Tālr.: 67895808; fakss: 67895809
kpc@kpc.vmd.gov.lv
www.kpc.gov.lv

Izdevumu iespēšanai sagatavoja
Sarmīte Grundsteine
KPC Atbalsta daļas vad.
Tālr.: 67895816, mob.: 29133563
e-pasts: sarmite.grundsteine@kpc.vmd.gov.lv

Iespēsts SIA "Dardedze hologrāfija"

Izdevums izdots ar Meža attīstības fonda
finansiālu atbalstu

